

Integraal veiligheidsbeleid 2015- 2018

Vastgesteld op 16 maart 2015

1. Inhoudsopgave

1. Inhoudsopgave.....	2
2. Integraal veiligheidsbeleid.....	3
2.1 Belang van integraal veiligheidsbeleid.....	3
2.2 Doelstelling.....	4
2.3 Politieke en bestuurlijke verantwoordelijkheid.....	4
2.4 Kernbeleid veiligheid.....	4
2.5 Meten en evalueren.....	5
2.6 Financieel.....	6
3. Prioriteiten.....	7
3.1 Algemeen.....	7
3.2 Veilige woon- en leefomgeving.....	8
3.3 Bedrijvigheid en veiligheid.....	11
3.4 Jeugd en veiligheid.....	13
3.5 Fysieke veiligheid.....	15
4. Communicatie.....	17
5. Organisatorische borging.....	18

2. Integraal veiligheidsbeleid

Wat is integrale veiligheid? Het gemeentelijk veiligheidsterrein omvat een reeks veiligheidsonderwerpen, variërend van woonoverlast en jeugdcriminaliteit tot verkeersveiligheid. Integraal betekent kortweg 'allesomvattend'. Veiligheid is integraal. Veiligheid strekt zich uit tot alle schakels van de veiligheidsketen (proactie, preventie, preparatie, repressie en nazorg), benut de mogelijkheden van alle relevante partijen en bewaakt en benut de dwarsverbanden tussen de diverse beleidsterreinen.

Deze nota beschrijft de wijze waarop het bestuur – in samenwerking met anderen – vorm en inhoud wil geven aan de lokale veiligheidssituatie. De raad stelt met deze nota de prioriteiten voor de komende vier jaar vast.

2.1 Belang van integraal veiligheidsbeleid

De gemeente is regisseur op het gebied van lokale veiligheid en is, tot op bepaalde hoogte, verantwoordelijk voor de leefbaarheid en veiligheid. Met een vastgesteld veiligheidsbeleid is de gemeente beter in staat concrete stappen te nemen om onveiligheid te bestrijden.

De inzet van politiecapaciteit wordt mede bepaald aan de hand van het gemeentelijk integrale veiligheidbeleid om aan te sluiten bij de lokale problematiek. Met de politie worden afspraken gemaakt over hoe, naast de wettelijke basispolitiezorg, de resterende capaciteit wordt verdeeld en waar nodig wordt aangevuld met capaciteit uit de zogenaamde regionale flexteams uit de eenheid Noord Nederland. De formatie van het basisteam Oost Fryslân zal in 2016 en 2017 in capaciteit afnemen. Deze ontwikkeling vraagt om een nog duidelijkere en afgewogen keuze op inzet van prioriteiten in de komende jaren.

Aan effectief beleid liggen keuzes ten grondslag. Niet ieder veiligheidsthema kan, vooral gezien de beperkte financiële middelen en menskracht, met evenveel aandacht worden aangepakt. Het is daarom van belang dat de belangrijkste veiligheidsthema's, door de raad gekozen, met extra aandacht en inzet worden aangepakt. Dit wil niet zeggen dat andere thema's geen aandacht krijgen. Ze zijn onderdeel van lijnwerkzaamheden van verschillende afdelingen en organisaties en worden niet of zijdelings in deze nota omschreven. Deze nota beperkt zich tot die thema's die de komende jaren een extra impuls nodig hebben.

De inwoners van Opsterland kunnen de komende jaren rekenen op een gemeente die blijft investeren in veiligheid en samen met haar partners werkt aan een veilig woon-, werk- en recreëerklimaat. Veiligheid is echter niet uitsluitend een taak voor de overheid. Het is ook een taak voor onze inwoners zelf. Zij dragen dan ook medeverantwoordelijkheid voor de veiligheid in hun eigen omgeving. Een verantwoordelijkheid die enerzijds tot uitdrukking komt in de plicht zich als een goed burger te gedragen en zich te houden aan de wetten en regels, anderzijds kunnen inwoners een actieve bijdrage leveren aan de veiligheid door zelf maatregelen te nemen, onveilige situaties te melden en te participeren in lokale initiatieven.

De gemeente Opsterland ziet het dan ook als haar taak om eigen initiatieven van inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven in het kader van veiligheid te stimuleren en om omstandigheden te creëren die het mogelijk maken dat burgers deze initiatieven ook daadwerkelijk kunnen oppakken en waarmaken.

De gemeente pakt tevens signalen op, brengt partners bij elkaar, coördineert processen, inventariseert activiteiten, stemt af en evalueert. Goede onderlinge organisatorische en beleidsmatige afstemming en samenwerking tussen de ketenpartners, zowel binnen de gemeente als tussen externe partners, is van belang voor de effectiviteit van het

veiligheidsbeleid. Bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid wordt nadrukkelijk samengewerkt. Deze integraliteit komt tot stand door het maken van verbindingen tussen partners, bewoners en ondernemers. Daarnaast gaat het om het integreren van veiligheid in verschillende beleidsvelden.

Door goed te onderzoeken waar zich problemen voordoen, is een gerichte aanpak mogelijk. Het effect is groter bij een efficiëntere inzet van capaciteit en middelen. Dat betekent dat de activiteiten van de gemeente in een wijk of dorp zo goed mogelijk zijn afgestemd op de vraag en de behoefte van de bewoners. Tijd en energie worden daar ingezet waar het nodig is. De samenwerking tussen de gemeente, de plaatselijke belangen en de wijkagenten stelt de gemeente in staat om beter wijkgericht te werken.

2.2 Doelstelling

De strategische doelstelling van het veiligheidsbeleid is om samen met de partners, burgers en bedrijven te zorgen voor een veilige gemeente, op het gebied van wonen, werken en recreëren. Tevens willen we dat inwoners zich over vier jaar in elk geval nog net zo veilig voelen in Opsterland als nu het geval is.

2.3 Politieke en bestuurlijke verantwoordelijkheid

De burgemeester heeft specifieke taken en bevoegdheden voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Om die verantwoordelijkheid waar te kunnen maken, staat de burgemeester tal van bevoegdheden ter beschikking. Van oudsher heeft de burgemeester al diverse bevoegdheden die hun grondslag vinden in algemene bepalingen in de Gemeentewet. Van recentere datum zijn daar diverse – meer specifieke - bepalingen aan toegevoegd. In steeds meer gevallen heeft de burgemeester een centrale rol in het veiligheidsbeleid. In een aantal bijzondere gevallen heeft de burgemeester ook bevoegdheden om op te treden als omstandigheden daarom vragen. Het varieert dan onder andere van het opleggen van een tijdelijk huisverbod tegen plegers van huiselijk geweld tot het reguleren en zelfs verbieden van demonstraties als de openbare orde daar om vraagt.

Er is steeds meer sprake van een gezamenlijke verantwoordelijkheid van het gehele college van B&W. Openbare orde en veiligheid speelt namelijk een rol binnen diverse beleidsterreinen, zoals bij jeugd, verkeer en handhaving. Veiligheid raakt dus niet alleen de portefeuille van de burgemeester, maar ook die van de wethouders. Om de door de gemeenteraad gestelde doelen te behalen, worden concrete acties in uitvoeringsplannen omschreven. De uitvoeringsplannen worden jaarlijks vastgesteld door het college van B&W.

In deze beleidsnota is niet specifiek ingegaan op crisisbeheersing. De uitvoering hiervoor ligt hoofdzakelijk bij de Veiligheidsregio Fryslân, waarbij de nadruk ligt op opleiden, trainen en oefenen van gemeentefunctionarissen voor hun rol in de crisisorganisatie. Dit geldt eveneens voor de uitvoering van de brandweertaken die sinds de regionalisering onderdeel uitmaken van de Veiligheidsregio Fryslân. De verantwoordelijkheid voor de dagelijkse brandweertaken en de financiering van de brandweertaken liggen uiteraard wel bij de gemeente.

2.4 Kernbeleid veiligheid

De opzet van het nieuwe veiligheidsbeleid van Opsterland is gebaseerd op de VNG-methode Kernbeleid Veiligheid. Deze landelijk beproefde methode wordt door veel gemeenten gehanteerd en biedt een stappenplan om tot veiligheidsbeleid te komen. De methode zorgt er voor dat de juiste partners worden betrokken bij het proces en kent een indeling met vijf veiligheidsvelden:

1. Veilige woon- en leefomgeving
2. Bedrijvigheid en veiligheid

3. Jeugd en veiligheid
4. Fysieke veiligheid
5. Integriteit en veiligheid

Binnen elk van deze veiligheidsvelden kunnen diverse veiligheidsthema's onderscheiden worden. Hieronder treft u het overzicht schematisch aan.

Veilige woon- en leefomgeving	Bedrijvigheid en veiligheid	Jeugd en veiligheid	Fysieke veiligheid	Integriteit en veiligheid
Overlast tussen bewoners/ botsende leefstijlen	Winkelcentra	Overlastgevende jeugdgroepen	Verkeersveiligheid	Radicalisering
Verloedering/ kwaliteit woonomgeving	Bedrijventerreinen	Criminele jeugdgroepen	Brandveiligheid gebouwen	Terrorisme
Onveiligheidsgevoelens	Uitgaan/ horeca	Alcohol en drugs	Externe veiligheid	Georganiseerde criminaliteit
Huiselijk geweld	Toerisme en onveiligheid	Individuele criminele jongeren	Risico's natuurrampen	Organisatiecriminaliteit
Geweld op straat	Grootschalige evenementen	Veilig in en om school	Risico's infectieziekten	Bestuurlijke integriteit
Woninginbraak		12- minners		
Voertuigcriminaliteit				
Overige voorkomende vormen van criminaliteit				
Drugs- en alcoholoverlast				

Het integrale kader stelt de gemeenten en veiligheidspartners in staat nieuwe instrumenten en manieren van werken effectief in te passen in de lokale prioriteiten en processen. Voorbeelden hiervan zijn het Veiligheidshuis, het preventief huisverbod, het Centrum voor Jeugd en Gezin en het gebiedsteam Opsterland.

Omdat veiligheid niet ophoudt bij de gemeentegrens, werken we sinds 2009 samen in Noord-Nederland op het gebied van integrale veiligheid, zowel ambtelijk als bestuurlijk. Eind 2010 is op basis van een evaluatie besloten dit structureel voort te zetten. De regionale prioriteiten zijn op basis van alle lokale prioriteiten van gemeenten tot stand gekomen en nader uitgewerkt in het regionaal beleidsplan veiligheid Noord Nederland 2015-2018. De regionale prioriteiten zijn:

- Jeugd en veiligheid
- Geweld
- Woninginbraken
- Georganiseerde criminaliteit
- Grootschalige incidenten en evenementen.

2.5 Meten en evalueren

Omdat veiligheid zo'n veelomvattend onderwerp is zijn er ook veel objectieve- en subjectieve cijfers beschikbaar. De objectieve cijfers komen hoofdzakelijk van de politie (aangiftes en meldingen). Subjectieve cijfers zeggen meer over de beleving van onze inwoners over veiligheid en zijn beschikbaar dankzij de uitvoering van de dorpspiegels. Deze uitgebreide enquêtes, die eind 2013 weer zijn gehouden onder de bewoners van Opsterland, aangevuld met de politiecijfers en andere beschikbare bronnen bieden de basis voor het meetbaar maken van het veiligheidsbeleid. De meest recente cijfers zijn verwerkt in de verschillende paragrafen en bieden tevens het kader voor het evalueren van het beleid eind 2018 of eerder indien noodzakelijk. De evaluatie van het beleid van de voorgaande jaren is op dezelfde manier in de diverse paragrafen verwerkt.

2.6 Financieel

Uitgangspunt is dat veiligheid integraal onderdeel uitmaakt van de reguliere bedrijfsvoering processen en dat bekostiging zoveel mogelijk plaatsvindt via reguliere budgetten. Vanuit veiligheid kunnen stimuleringsbijdragen geleverd worden of inzet van extra maatregelen ten behoeve van de prioriteiten door middel van aparte besluitvormingstrajecten. Een groot deel van de uitvoeringstaken waaronder die van de brandweer zijn op grond van de Wet veiligheidsregio's uitbesteed aan de Veiligheidsregio Fryslân, deze zijn dan ook niet opgenomen in onderstaande overzicht. In de begroting 2015 is het budget op hetzelfde niveau gehouden als in de voorgaande jaren. Hieronder een overzicht van de programma onderdelen die direct gerelateerd zijn aan het veiligheidsbeleid.

Programma 1 besturen (onderdelen IVB) begroting 2015

IVZ projecten

• Integrale veiligheid (deelname burgernet, Khonraad huisverbod)	€ 6.000
• Rampenbestrijding	€ 16.120
• Vergoeding lijkschouwingen	€ 4.861
• Opvang zwerfdieren	€ 40.342

Tijdelijke bijdragen

• Veiligheidshuis Fryslân (gedekt in integrale veiligheid)	€ 4.417
• Regionaal informatie en expertise centrum	€ 3.000
• Nazorg ex-gedetineerden	€ 961

3. Prioriteiten

De gemeenteraad heeft in overleg met de ketenpartners in de vorige periode van het beleid 2010-2013 de volgende prioriteiten vastgesteld binnen de vijf veiligheidsvelden. Tussen haakjes staan de veiligheidsthema's binnen dat veld die prioriteit hebben.

- Veilige woon- en leefomgeving (woninginbraken, huiselijk geweld en complexe casuïstiek)
- Bedrijvigheid en veiligheid (uitgaan/horeca en bedrijfsinbraken/bedrijfsterreinen)
- Jeugd en veiligheid (overlastgevende jeugdgroepen en alcohol/drugs)
- Fysieke veiligheid (verkeersveiligheid)

Het veiligheidsveld Integriteit en veiligheid wordt dus niet als prioriteit aangemerkt.

Voor de periode 2015-2018 wordt er één nieuw thema als prioriteit toegevoegd, namelijk 'complexe casuïstiek'. De afgelopen jaren is het aantal overlastmeldingen en incidenten gestegen aangaande 'overlast van verwarde personen' en/of 'psychosociale problematiek'. Met de transitie van het sociale domein heeft de gemeente er meer taken en mogelijkheden bijgekregen, mogelijkheden om de geschetste problematiek terug te dringen.

Tevens zijn er enkele nieuwe accenten geplaatst binnen de thema's. De genoemde prioriteiten worden in dit hoofdstuk beschreven en vormen het beleid in de periode 2015-2018. Eerst wordt een algemeen beeld geschetst van de problematiek, wat er de afgelopen periode aan gedaan is en wat er nog zal gaan gebeuren. Vervolgens worden de doelen per thema geformuleerd en meetbaar gemaakt door middel van indicatoren. Daarop volgend worden maatregelen of acties op een rij gezet voor de komende periode. Deze maatregelen of acties dragen allemaal bij aan de doelen die in het beleid gesteld zijn.

3.1 Algemeen

Voorafgaand aan de behandeling van de prioriteiten wordt hier een algemeen beeld gegeven van de veiligheidsbeleving in de gemeente Opsterland.

De leefomgeving is van belang voor het welbevinden van de inwoners. Het is belangrijk de kwaliteit van de leefomgeving minimaal op het huidige niveau te houden. De gemeente Opsterland doet echter de komende jaren een steeds groter beroep op de betrokkenheid van onze inwoners. Het zal de komende jaren naar verwachting niet eenvoudiger worden om het gemeentelijk voorzieningenniveau op peil te houden. Hierdoor ligt er een uitdaging voor de inwoners in de verschillende gebieden van Opsterland om de sociale cohesie te behouden en waar mogelijk te versterken. Zowel in de persoonlijke sfeer als op het gebied van de onderlinge samenwerking wordt steeds meer van de inwoners gevraagd. Het gemeentebestuur van Opsterland wil graag in nauwe samenwerking met de bewoners de kracht van de samenleving benutten door samen te werken aan veiligheid en leefbaarheid.

De woonoverlast die in de wijken en kernen van Opsterland ervaren wordt valt mee in vergelijking met de grote steden problematiek. Maar een enkel geval kan veel onrust veroorzaken in dorpen of wijken. Een aantal van de overlast aspecten komen aan de orde bij het onderwerp jeugd en veiligheid (alcohol en drugsoverlast, jeugdoverlast), het onderwerp complexe casuïstiek en bij het onderwerp fysieke veiligheid (verkeersveiligheid). In de dorpsspiegels is door de inwoners uit verschillende delen van Opsterland op het onderdeel "leefbaarheid woonbuurt" ook duidelijk verschillend geoordeeld. Vooral binnen het thema "de kwaliteit van de woonomgeving" toont het oordeel van de inwoners over "de saamhorigheid in de buurt" en het "actief meedoen de bewoners" dit aan. Buurtproblemen worden in Opsterland minder ervaren dan in de referentiegebieden Fryslân en Nederland.

Doelstelling

Samen met de partners, burgers en bedrijven te zorgen voor een veilige gemeente, op het gebied van wonen, werken en recreëren. Tevens willen we dat inwoners zich over vier jaar in elk geval nog net zo veilig voelen in Opsterland als nu het geval is.

Indicatoren

	2010	2014
Saamhorigheid in de buurt (% eens)	72%	74%
Beoordeling leefomgeving (waardering 1-10)	7,7	7,6
Aantal meldingen van burengerucht	2011: 187 2012: 188 2013: 271	218
Percentage dat zich wel eens onveilig voelt in eigen dorp (helemaal eens)	22,5 %	19 %

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Onderzoek naar mogelijkheden buurtbemiddeling.
- Preventief sturen door signalen in te brengen bij overleggen van professionals en zorginstellingen.
- Sociale cohesie versterken en buurtproblemen voorkomen door in afstemming met plaatselijke belangen plannen op te stellen en/of preventiemaatregelen te nemen.
- Benutten mogelijkheden van de dorpsbudgetten.
- Preventieve aanpak in goede samenwerking met de woningbouwverenigingen.

3.2 Veilige woon- en leefomgeving

Woninginbraken

Vergeleken met 2011 is het aantal woninginbraken in Opsterland redelijk stabiel gebleven. In 2012 was er wel een duidelijke stijging te zien. De meeste woninginbraken hebben plaatsgevonden in het eerste en laatste kwartaal van ieder jaar (in de donkere wintermaanden). Inbraken vinden vaak aan het begin van de avond plaats (tussen 17.00 en 21.00 uur) en aan of rondom de invalswegen en vrijstaande woningen. Ook in het buitengebied is meerdere keren ingebroken en ook schuren of garages zijn regelmatig doelwit van inbrekers. Het aantal diefstallen uit motorvoertuigen is aanzienlijk afgenomen. Uit de dorpspiegels blijkt dat 5 procent van de respondenten woninginbraken als een buurtprobleem ziet. Dit ligt iets hoger dan het Friese gemiddelde van 4 procent en onder het landelijke gemiddelde van 9 procent.

Er wordt doorlopend geïnvesteerd in preventie, communicatie en opsporing. De gemeente adviseert mensen over de mogelijkheden die men zelf heeft om de woning beter te beveiligen. De politie gaat altijd ter plaatse om de aangifte op te nemen en bezoekt de locatie enige tijd later nogmaals. Ook wordt sinds 2013 gebruik gemaakt van Burgernet om mensen te alarmeren dat er in hun buurt wordt ingebroken. Hiernaast neemt de gemeente de regie om uitvoering te geven aan het integrale projectplan woninginbraken Opsterland & Smallerland 2014-2016

Het probleem van de woninginbraken maakt grote inbreuk op de privacy en het veiligheidsgevoel van mensen. Het overstijgt de grenzen van de gemeente en heeft een hoge prioriteit. Dit is genoeg reden voor de gemeente Opsterland en de politie om de handen ineen te slaan en het aantal woninginbraken nog verder terug te willen dringen.

Doelstellingen

- Het reduceren van het aantal woninginbraken in Opsterland ten opzichte van het niveau van 2014.
- Het waakzamer maken van burgers alsmede de betrokkenheid bij de aanpak van woninginbraken vergroten.

Indicatoren

	2011	2012	2013	2014
Woninginbraken	51 (51 aangiftes)	65 (64 aangiftes)	50 (45 aangiftes)	68 (67 aangiftes)
Diefstal/inbraak garage/box/schuur	13 (13 aangiftes)	10 (10 aangiftes)	13 (11 aangiftes)	14 (13 aangiftes)
Diefstal uit motorvoertuigen	42 (40 aangiftes)	37 (36 aangiftes)	26 (24 aangiftes)	24 (22 aangiftes)
Aantal gebruikers burgernet	nb	nb	2566 (8,6%)	2631 (9,0%)

Maatregelen

Acties die bijdragen dit onderdeel:

- Gerichte voorlichtingsacties.
- Organiseren van informatieavonden.
- Inzet verplaatsbare digitale matrixborden bij de ingangen van dorpen.
- Keurmerk veilig ondernemen.
- Aanpak heling.
- Verhogen van het aantal burgernetdeelnemers.

Huiselijk geweld

Onveiligheid kan zich in de openbare ruimte voordoen, maar ook 'binnenshuis' ofwel in de relationele sfeer. Het gaat daarbij om geestelijk en/of fysiek geweld tussen partners, jegens kinderen binnen het gezin en/of jegens andere familieleden en huisgenoten. Huiselijk geweld en kindermishandeling kan grote gevolgen hebben, op zowel korte als lange termijn voor alle betrokkenen: slachtoffers, getuigen, plegers en hun omgeving. De lokale overheid heeft een belangrijke rol in de voorkoming, signalering en aanpak van huiselijk geweld. Opsterland geeft gestalte aan de regierol door voortzetting van de aanpak rondom huiselijk geweld/ kindermishandeling en samenwerking daarbij met de veiligheidspartners.

Er zijn de afgelopen jaren een aantal ontwikkelingen geweest waardoor huiselijk geweld beter herkend en aangepakt kan worden. Zo is de gemeente aangesloten bij het regionale advies en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis). Ook wordt er subsidie gegeven aan Fier Fryslân voor directe hulp bij huiselijk geweld. Tevens hebben van alle onderwijsinstellingen (inclusief kinderdagverblijven) in onze gemeente sleutelfunctionarissen over dit onderwerp een training gevolgd en wordt gewerkt met de meldcode kindermishandeling. Ook heeft het onderwerp in Postbus-51 acties landelijke aandacht gehad. De ketenpartners hebben prioriteit toegekend aan dit onderwerp zodat er nauw samengewerkt kan worden bij de aanpak. Dat het aantal meldingen van huiselijk geweld afneemt hoeft niet te betekenen dat het probleem afneemt. Onderzoek wijst uit dat er maar weinig melding van huiselijk geweld wordt gedaan. Er is nog altijd veel onzichtbaar leed. In situaties van acute dreiging heeft de burgemeester de mogelijkheid om een tijdelijk huisverbod op te leggen.

Het lokale gebiedsteam heeft een belangrijke rol in het signaleren van problemen. Het gebiedsteam richt zich op huishoudens die veel problemen tegelijkertijd hebben. Het kan gaan om combinaties van bijvoorbeeld psychische problemen, werkloosheid,

relatieproblemen, schulden, dreigende huisuitzetting, verslavingsproblemen, woonproblemen en overlast.

Doelstelling

Versnippering van aanpak te voorkomen en ervoor te zorgen dat er hulp komt die voldoende aansluit bij de mensen, hun problemen en hun omgeving. Kortom: zorgen voor regie bij meervoudige problematiek.

Indicatoren

	2012	2013	2014
Huiselijke twist	14	23	16
Huisverbod opgelegd	1	1	1

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Het verbeteren van de naamsbekendheid van het gebiedsteam en Veilig Thuis door het plaatsen van advertenties en artikelen over huiselijk geweld in de gemeentelijke weekbladen.
- Het plaatsen van een link naar het steunpunt op de gemeentelijke website.
- Het organiseren van informatiebijeenkomsten voor hulpverleners, zodat zij eerder signalen van huiselijk geweld oppikken en betrokkenen verwijzen naar de hulpverleningsinstanties.
- In samenspraak met het gebiedsteam uitvoering geven aan de Wet tijdelijk huisverbod.
- Positionering van het Veiligheidshuis in de aanpak rondom huiselijk geweld.
- Preventieve aanpak door inzet lokaal gebiedsteam.

Complexe casuïstiek

De gemeente Opsterland wordt net als veel andere gemeenten in Nederland vaker dan voorheen geconfronteerd met complexe casuïstiek. Vaak is er sprake van een combinatie van psychische-, verslavings-, financiële- en veiligheidsproblemen. Organisaties zijn reeds gewend om vanuit beleidskaders en protocollen te werken. Bij de complexe sociale casuïstiek is niet altijd duidelijk waar het accent in de problematiek ligt. Er moet maatwerk worden geleverd en integraal samen worden gewerkt waarbij er een goede aansluiting is tussen zorg en veiligheid. Het lokale gebiedsteam en de partners in het Veiligheidshuis Fryslân hebben hier een belangrijke rol in.

Met de transitie van het sociaal domein heeft de gemeente er nieuwe taken bijgekregen, ook op het gebied van veiligheid. De transitie van het sociale domein is erg breed. In de aanpak van veiligheid richten we ons in eerste instantie op de volgende soorten casuïstiek.

Casuïstiek waarbij er:

- dreiging van gevaar voor direct betrokkenen of voor zijn of haar directe omgeving is.
- ernstige overlast voor de omgeving dreigt / aanwezig is.

Binnen zowel de zorgketen als de veiligheidsketen zijn goede interventie maatregelen om problemen aan te pakken. Zo heeft ook de burgemeester zelfstandige bevoegdheden om bijvoorbeeld een woning of lokaal te sluiten, een huisverbod op te leggen of iemand gedwongen te laten opnemen. Bij complexe casuïstiek is het onze uitdaging om zo samen te werken dat de interventie maatregelen uit beide ketens zo effectief mogelijk worden ingezet.

Doelstellingen

- Tijdig signaleren van en inspelen op problematiek die de 'potentie' heeft uit te groeien tot ernstige overlastsituaties, welke de openbare orde en veiligheid kan aantasten.

- Tijdig inzetten op een integrale aanpak voor het oplossen c.q. beheersbaar maken/houden van de problematiek, zo nodig met inzet van dwang en drang.

Indicatoren

	2012	2013	2014
Woonoverlast/burengerucht en relatieproblemen	188	272	218
Overlast door gestoord / overspannen persoon	99	116	119
Overlast zwervers	2	3	6
Overige overlast sociaal	1	2	3

Maatregelen

- Monitoren van gevolgen wijzigingen sociaal domein op de openbare orde en veiligheid.
- Netwerkpartners vanuit zorg- en veiligheidsketen met elkaar verbinden.
- Zorginstellingen betrekken bij integrale aanpak.
- Informatiedeling tussen betrokken partners mogelijk maken.
- Vroegtijdige signalen doorspelen aan het gebiedsteam.
- Regie nemen bij situaties die (dreigen te) escaleren.

3.3 Bedrijvigheid en veiligheid

Uitgaan en horeca

De doelstelling is het versterken van de gemeente (met name Gorredijk, Beetsterzwaag en Bakkeveen) als gezellig en uitnodigend uitgaanscentrum, met zo weinig mogelijk overlast, uitgaansgeweld en/of hieraan gerelateerde openbare orde problemen.

Er zijn door de gemeente, politie en horecaondernemers goede werkafspraken gemaakt die in het horecaconvenant 2010 “*Veilig uitgaan in Opsterland*” zijn vastgelegd. Nieuwe horecaondernemers worden blijvend gestimuleerd om het horecaconvenant te ondertekenen en na te leven. Bovendien vindt er periodiek een horecaoverleg plaats, waarbij de horecaondernemers op een informele manier met de burgemeester en de politie van gedachten kunnen wisselen. Onlangs is het horecaconvenant geactualiseerd. Dit herziene convenant wordt momenteel aangeboden aan alle horecaondernemers uit onze gemeente ter ondertekening.

De wijziging van de Drank- en horecawet (per 1 januari 2013 en opnieuw per 1 januari 2014) heeft er toe geleid dat er in de Algemene Plaatselijke Verordening mogelijkheden opgenomen zijn om ook voor maatwerk te zorgen bij de vergunningverlening wanneer overlast verwacht wordt. Ook is in 2013 een nieuw geliberaliseerd terrassenbeleid van kracht geworden.

Binnen de gemeente Opsterland is sprake van een stabiel aanbod aan horeca, dat zich vooral richt op de plaatselijke bevolking. Er is een verschil in overlast door de aanwezigheid van horeca (buurtbewoners met klachten bijvoorbeeld na sluitingstijd) en overlast binnen de horeca (ruzies, opstootjes e.d.). In de jaren 2009 tot en met 2012 was het aantal overlastmeldingen, dat rechtstreeks aan de horeca toe te rekenen was, erg laag. De recente stijging is toe rekenen aan een klein aantal horecabedrijven, waarvoor inmiddels maatwerkvoorschriften uitgewerkt zijn.

Binnen de gemeente Opsterland zijn jaarlijks enkele tientallen evenementen. Zes van deze evenementen kunnen gezien de lokale situatie aangemerkt worden als grootschalig. Het gaat hier om Oerrock en festival-316 in Ureterp, Koningsdag in Beetsterzwaag, Dodo festival in Bakkeveen, Het Oldtimerfestival in Hemrik en de Music Meeting in Gorredijk. Hiernaast wordt de nodige aandacht besteed aan de drie jaarmarkten, welke voorzien zijn van een kermis en

evenementen met motorvoertuigen. Alle evenementen worden multidisciplinair voorbereid en voor de hierboven genoemde grotere evenementen vindt een veiligheidsoverleg plaats, welke onderdeel is van de vergunningverlening. Ook de jaarwisseling wordt multidisciplinair aangepakt, wat jaarlijks resulteert in (relatief) rustige en veilige jaarwisseling in Opsterland.

Doelstelling

Versterken van de gemeente als gezellig en uitnodigend uitgaanscentrum, met zo weinig mogelijk overlast, uitgaansgeweld en/of hieraan gerelateerde openbare orde problemen.

Indicatoren

	2009	2012	2013	2014
Aantal meldingen horeca overlast	3	6	21	18
Aantal deelnemers horecaconvenant	<20	24	26	n.n.b.

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Verlengen horeca convenant.
- Uitbreiden aantal deelnemers convenant.
- Multidisciplinaire voorbereiding van evenementen.
- Maatwerkvoorschriften indien nodig.

Bedrijfsinbraken en bedrijfterreinen

Ondernemers hebben belang bij goed functionerende bedrijventerreinen die schoon, heel en veilig zijn. Het aantal inbraken in bedrijven en kantoren is gedaald de afgelopen jaren. In 2009 en 2010 kwamen vrij veel bedrijfsinbraken voor, met een piek in 2010 van 43 gemelde gevallen. Maar sinds 2011 is dit aantal gehalveerd en vertoont het een stabiele lijn op ca. 20 inbraken per jaar.

Een klein aantal van deze inbraken vindt plaats op de 2 bedrijventerreinen (Overtoom Gorredijk en Drachten A7). Beide bedrijventerreinen doen sinds 2009 mee aan het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO). In 2011 zijn beide keurmerken verlengd met twee jaar. De daling van het aantal meldingen lijkt dan ook toe te rekenen aan een verhoogde bewustwording van de kwetsbaarheid onder de ondernemers. Ook de inzet en samenwerking van de bij het KVO betrokken partijen (brandweer, politie, ondernemers en gemeente) begint duidelijk zijn vruchten af te werpen.

Bedrijventerrein Overtoom heeft sinds 2012 een eigen parkmanagement (Stibego), welke zich inzet voor het opzetten van gezamenlijke beveiliging, middels camera's en werkelijk toezicht van een beveiligingsbedrijf. Inmiddels heeft voor Overtoom in Gorredijk in 2013 de 2e hercertificering plaatsgevonden.

Bedrijvenpark Drachten bestaat uit Noord (Smallingerland) en Zuid (Opsterland). Sinds 2011 is het KVO verleend voor beide terreinen gezamenlijk in één keer. De ondernemers hebben zich verenigd in de coöperatie parkmanagement bedrijvenpark A7. In maart 2014 heeft ook hier de 2e hercertificering plaatsgevonden. Iedere twee jaar wordt er door de werkgroepen KVO een uitgebreide enquête gehouden onder de ondernemers over de mate van schoon, heel en veilig. Ook de politie en brandweer dragen cijfers bij waardoor de situatie op de bedrijventerreinen goed in beeld is.

Doelstellingen

- Het aantal inbraken en diefstallen op of van bedrijventerreinen is lager dan het aantal in 2014.
- De aangiftebereidheid van ondernemers ligt hoger dan het percentage in 2014.

Indicatoren

	2012	2013	2014
Keurmerk veilig ondernemen aanwezig op bedrijventerreinen	Ja	Ja	Ja
Aantal inbraken bedrijventerreinen en kantoren Opsterland	17 (16 aangiftes)	8 (8 aangiftes)	16 (13 aangiftes)
Aantal diefstallen in/uit bedrijven en kantoren Opsterland	4 (4 aangiftes)	13 (14 aangiftes, waarvan 1 van 2012)	9 (7 aangiftes)
Winkeldiefstallen	14 (7 aangiftes)	9 (4 aangiftes)	12 (5 aangiftes)
Overvallen bij bedrijven en kantoren Opsterland	1	1	0
Tevredenheid ondernemers onderhoud en beheer Overtoom	64%	55%	n.n.b.
Tevredenheid ondernemers onderhoud en beheer Drachten-Azeven	69%	78%	n.n.b.

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Continueren samenwerking door middel van Keurmerk Veilig Ondernemen.
- Verhogen bewustwording en aangiftebereidheid bij ondernemers.
- Aandacht in nieuwsbrieven voor ondernemers voor veiligheid en preventie.
- Brandweer houdt oefeningen bij bedrijven.

3.4 Jeugd en veiligheid

Overlastgevende jeugdgroepen

In Opsterland wonen sinds 1 januari 2015 8.414 jongeren in de leeftijd van 0 tot 23 jaar. Jongeren vormen een kwetsbare groep. Ze lopen niet alleen een groter risico dan anderen om slachtoffer te worden van criminaliteit, maar ook om zelf als verdachte in de criminaliteitsstatistiek terecht te komen.

In Opsterland moeten jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen tot volwassenen. Binnen het jeugdbeleid legt de gemeente de prioriteit bij preventie. Dit beleid is erop gericht om te voorkomen dat opvoed- en opgroei problemen ontstaan. Binnen het veiligheidsveld ligt de aandacht voornamelijk op die jongeren die (dreigen) in de problemen te komen en/of overlast veroorzaken.

De gemeente en haar partners kunnen jeugdoverlast niet altijd voorkomen of effectief bestrijden. Jeugdproblematiek is weerbarstig, jongeren laten zich lastig sturen. Ouders, opvoeders en ook de gemeente hebben een voorname rol in het voorkomen en bestrijden van jeugdoverlast. Inwoners kunnen jongeren ook aanspreken op hun gedrag. Als jongeren grenzen overschrijden en aanspreken door ouders en buurtbewoners geen soelaas biedt, dan komen de professionele organisaties (politie, jongerenwerk en toezichthouders) in beeld.

Er zijn verschillende methoden om jeugdgroepen te inventariseren, waaronder de JOS-methode. Een hinderlijke groep is de laagste categorie volgens deze methode, daarna komen, in volgorde van zwaarte, de overlastgevende- en de criminele jeugdgroep. Er zijn geen jeugdgroepen in de hinderlijke-, overlastgevende- en criminele categorie in Opsterland. Dat betekent niet dat er geen overlast is. Het zijn vooral individuele gevallen waarbij vandalisme en vernieling kunnen voorkomen.

Doelstellingen

- Het aantal meldingen van overlast en vernielingen is niet hoger dan het aantal in 2014.
- Er zorg voor dragen dat er geen overlastgevende- en criminele jeugdgroepen ontstaan door tijdig in te grijpen.

Indicatoren

	2012	2013	2014
Vandalisme / baldadigheid	16	19	18
Overlast	94	107	101
Vernielingen	166	167	139
Aantal hinderlijke jeugdgroepen	0	0	0

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Goed afstemmen van openstelling jeugdcentra / activiteiten op behoeften van jongeren.
- Inzet van de jongerenwerkers en het gebiedsteam benutten.
- Het gesprek blijven aangaan met jongeren omtrent hun wensen en onze verwachtingen.
- Jongerenparticipatie verhogen.
- Samenwerking tussen diverse partners verstevigen.

Alcohol en drugs

Wij vinden het om meerdere redenen van groot belang dat het drank- en drugsgebruik, zeker onder jongeren, tot een minimum beperkt wordt. Wij zien dit als een gedeelde verantwoordelijkheid met ouders, scholen, horeca en andere instellingen. Uit het gezondheidsonderzoek 2013 van de GGD blijkt dat in de gemeente Opsterland 44 procent van de 14-18 jarigen in de afgelopen 4 weken alcohol heeft gedronken. Dit wijkt nauwelijks af van het Friese gemiddelde. Opsterland steekt hierbij gunstig af bij de landelijke situatie. Dat neemt niet weg dat wij de percentages nog te hoog vinden en dat excessen moeten worden voorkomen. Het 'indrinken' onder jongeren, voordat ze uitgaan, blijft bestaan, zowel in de stad als op het platteland. Vooral het voorkomen van excessen zoals het "comazuipen" verdienen hoge prioriteit.

Het drugsgebruik in Opsterland is, in vergelijking met andere Friese gemeenten, relatief laag. Veelal wordt wiet of hasj gebruikt. Het percentage 12-18 jarigen dat ooit softdrugs heeft gebruikt is 14% terwijl het Friese gemiddelde 16% is. Een kleine groep jongeren komt in aanraking met harddrugs (4%).

Het gemiddeld alcohol- en drugsgebruik ligt in Opsterland iets onder het Friese gemiddelde. Het gezondheidsbeleid van de gemeente sluit op dit onderwerp nauw aan bij het veiligheidsbeleid. Samen met de ketenpartners wordt ook aan een "preventie- en handavingsplan alcohol" gewerkt.

De gemeente Opsterland participeert in het Regionaal Hennep Convenant. Dit convenant is eind 2013 ondertekend door de Friese gemeenten, de politie, het Openbaar Ministerie, energieleverancier Enexis en het samenwerkingsverband van de woningcorporaties in Friesland. De hoofddoelstelling van het convenant is om het aantal hennepkwekerijen en de daarmee samenhangende overlast, verloedering en gevaren terug te dringen en potentiële hennep telers te ontmoedigen.

Doelstelling

Zie hiervoor het gezondheidsbeleid en het preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet.

Indicatoren

	2008	2012
Ooit alcohol gedronken 12-18 jaar	65%	56%
Alcohol gedronken 12-18 jaar afg. 4 weken	Nb	44%
Ooit softdrugs gebruikt 12-18 jaar	19%	14%
Ooit harddrugs gebruikt 12-18 jaar	6%	4%
Aantal meldingen drugsoverlast	2012: 7 2013: 25	2014: 37
Aantal keer drugshandel / -delict	2012: 10 2013: 25	2014: 25
Aantal hennepwekerijen (Opsterland)	2012: 9 2013: 9	2014: 12

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Vanuit het gezondheidsbeleid aandacht besteden aan alcohol.
- Preventie- en handhavingsplan Drank- en Horecawet opstellen.
- Diverse projecten in samenwerking met partners, GGD, onderwijs.
- Contactmomenten GGD groep 7 en brugklas over alcohol.

3.5 Fysieke veiligheid

Verkeersveiligheid

De verkeersveiligheid wordt in de eerste plaats bepaald door het gedrag van de verkeersdeelnemers. Ongeveer 15 procent van de verkeersdeelnemers houdt zich overal aan de regels. Voor deze groep zijn maatregelen niet nodig. Voor 70 procent van de verkeersdeelnemers is een kleine correctie vaak voldoende om goed gedrag te stimuleren. De resterende 15 procent is niet met reguliere maatregelen tot goed gedrag te bewegen. Voor hen rest slechts de correctie door de politie. Landelijk wordt er veel aandacht besteed aan bewustwording en gedragsbeïnvloeding door het houden van campagnes en acties. Daarnaast heeft verkeersveiligheid sterk te maken met het veilig inrichten van de omgeving. Daar ligt dan ook de belangrijkste taak voor de gemeente. Specifieke maatregelen op dit vlak en het beleid worden in het Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) bepaald.

De ongevallencijfers geven de onveiligheid het beste weer. Telcijfers, waaruit ook de snelheden te destilleren zijn, bieden inzicht in het aantal overtreders en de tijdstippen waarop dit plaatsvindt. Een belangrijke factor binnen het verkeer is, naast de objectieve onveiligheid, de subjectieve onveiligheid. Dit is de onveiligheid die ervaren wordt.

Duidelijk zichtbaar is dat het landelijke verkeersveiligheidsprogramma 'Duurzaam Veilig' goed werkt. In de wijken die goed ingericht zijn vinden nauwelijks ongevallen plaats. Over de Shared Space invulling van de wegen zijn nog te weinig ongevalsgegevens bekend om conclusies uit te trekken. Desalniettemin zal deze ontwikkeling worden voortgezet.

De ongevallen buiten de bebouwde kom vinden in steeds mindere mate plaats op de provinciale wegen en de N381. De wegen buiten de bebouwde kom zijn bijna allemaal als zestigkilometerzone ingericht en de resultaten zijn positief. Verkeersonveiligheid maakt inbreuk op het (dagelijkse) veiligheidsgevoel van inwoners. Ook overstijgt het de grenzen van de gemeente en heeft het regionaal een hoge prioriteit.

Doelstelling

- Het aantal verkeersongevallen met letsel of de dood tot gevolg ligt lager dan het aantal in 2014.

Indicatoren

	2012	2013	2014
Aantal ongevallen dodelijke afloop	2	2	3
Aantal ongevallen letsel (met politie-inzet)	25	25	29
Aanrijding met uitsluitend materiële schade	152	130	124

Maatregelen

Acties die bijdragen aan dit onderdeel:

- Stimuleren van aanstellen verkeersouders op basisscholen.
- Basisschool leerlingen laten deelnemen aan verkeerspraktijkexamen.
- Inzet op verkeerseducatie.
- Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan GVVP 2015-2020.
- Regionale samenwerking verkeersveiligheid.
- Verkeermontoring uitvoeren en resultaten delen met politie.

4. Communicatie

Er is in de media veel aandacht voor (on)veiligheid. Niet alleen naar aanleiding van incidenten maar ook van besluiten die door de landelijke- en lokale overheid worden genomen. Bij een integrale aanpak van veiligheid past ook een integrale aanpak van communicatie. Met name voor het betrekken van diverse partijen (in- en extern) bij het veiligheidsbeleid is communicatie belangrijk, tevens kan communicatie als preventiemiddel worden ingezet. De mogelijke effecten van het veiligheidsbeleid komen tot uiting in de veiligheidsbeleving van onze inwoners. Actieve communicatie kan een positief effect hebben op de veiligheidsgevoelens van onze inwoners.

Uitgangspunt hierbij is om door actief, tijdig, gericht en bij herhaling te laten zien wat de gemeente en haar partners doen om Opsterland veiliger te maken en de beleving van (on)veiligheid gunstig te beïnvloeden.

Hierbij luisteren we naar onze inwoners en communiceren we over hetgeen er leeft en speelt in de wijk of het dorp. We gaan het gesprek aan met onze inwoners, de plaatselijke belangen en maatschappelijk organisaties over veiligheidsproblematiek. Tevens wordt op onze gemeentelijke website, via de social media en in de Woudklank aandacht besteed aan ontwikkelingen binnen het veiligheidsbeleid.

Door actief te communiceren over veiligheid weten onze inwoners, ondernemers en instellingen wat de gemeente met haar samenwerkingspartners onderneemt tegen criminaliteit, onveiligheid en overlast. Hiervoor is een goede structurele samenwerking en afstemming met de afdeling communicatie van belang. Hier zal de komende periode ook op worden geïnvesteerd.

5. Organisatorische borging

De raad stelt de kaders voor het veiligheidsbeleid. De centrale coördinatie van het veiligheidsbeleid is belegd bij de burgemeester. Dit betekent dat de burgemeester met de wethouders afstemt over hun portefeuille voor zover het onderdeel is van het veiligheidsbeleid. Uiteindelijk is het gehele college verantwoordelijk voor uitvoering van het beleidskader. In de jaarlijkse uitvoeringsplannen wordt per activiteit aangegeven op welke onderdelen collegeleden eventueel een specifieke verantwoordelijkheid hebben.

De burgemeester heeft een speciale rol ten opzichte van de politie. De politie heeft namelijk twee opdrachtgevers: de burgemeester (openbare orde) en het Openbaar Ministerie (strafrechtelijke handhaving). Daarnaast is de politie ook nog gebonden aan landelijke targets van de minister van Veiligheid en Justitie. In het driehoeksoverleg (politie, OM, gemeente) wordt afgestemd waar de capaciteit van de politie kan worden ingezet, rekening houdend met alle regionale en lokale prioriteiten.

In de gemeentelijke organisatie ligt de ambtelijke coördinatie van het veiligheidsbeleid bij de beleidsadviseur openbare orde en veiligheid. Deze medewerker vormt de spin in het web van het veiligheidsbeleid en stemt de verschillende activiteiten met andere afdelingen en medewerkers af. Vanuit deze coördinatiefunctie wordt ook het initiatief genomen om in nauw overleg met de burgemeester en de samenwerkingspartners de jaarlijkse uitvoeringsplannen op te stellen.